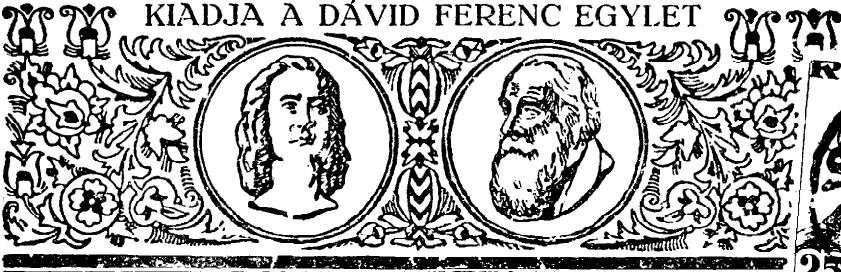

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSOS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: DR. BOROS GYÖRGY.

Főt. és Mélt. Dr. Boros György püspök ur nyugalomba vonul.

Az elmúlt év április havában Mélt. és Főt. Dr. Boros György püspök ur egy félévi szabadságot vett igénybe és ezt a szabadságot október hónapban egy félévre, jelen év április hó 1-ig az E. K. Tanács hozzájárulásával meghosszabbította. Együttal az ősz folyamán kérést nyújtott be aziránt, hogy 1938 évi április hó 1-vel nyugalomba vonulhasson. A kérést a Nyugdíjbizottság és az E. K. Tanács méltányolta és kedvező előterjesztést tett az E. Főtanácsnak. A Főtanács eleget tett az az ősz Főpásztor óhajának s a következő méltányoló szavakkal mondotta ki a nyugdíjbamenetel iránt való határozatát:

E. Főtanács az E. K. Tanács jelentése alapján mély tisztelettel fogadja és veszi tudomásul Főt. Dr. Boros György püspök ur bejelentését, hogy 6 évtizedre terjedő, érdemekben gazdag egyházi működése után nyugalomba bocsátását kéri. Hosszu, szép életpályája nyitott könyv, melynek minden lapjáról sokirányu munkássága mellett egyházunk iránti hűsége és meleg szeretete olvasható ki. Minden munkából kivette a maga részét. Kicsiny és nagy feladatok teljesítésére egyforma készséggel vállalkozott, s amit vállalt, azt odaadó buzgósággal teljesítette. Nincsen egyházi életünknek olyan területe, amelyen nyoma ne volna az ő sokirányu munkásságának.

Munkássága és tevékenysége nagy részét a teológiai tan széken töltötte el. Olyan időben volt teológiai tanár, amikor jórészt egyedül az ő vállaira nehezült lelkésznevelésünk minden gondja. Mivel tűz volt lelkében, tüzet is tudott gyujtani hallgatói szívében. A ma élő papi nemzedék idősebb része az ő lelkéből

merítette azt az apostoli lelkesedést, amellyel a nehéz viszonyok között is végzi szent hivatását.

Egyházi irodalmunkban történelmi nevet biztosított magának.

Kiváló jelentőségű egyháztársadalmi működése. Olyan időben alapította és szervezte a Dávid Ferenc Egyletet, amikor mások még nem is gondoltak ilyen társadalmi szervezkedésre.

Az egyházi közigazgatás és kormányzás terén, mint az E. K. Tanács tagja, előadója, majd mint egyházi főjegyző s végül közel 10 éven át, mint püspök, sokszor igen nehéz viszonyok között, önzetlenül, önfeláldozóan, egyházszerepével, páratlan buzgósággal szolgálta és védte egyházát, s ennek intézményeit, erősítette a külföldi hitrokonokkal való kapcsolatot.

Most, midőn egy emberöltőt meghaladó lelkiismeretesen végzett, közcélu munkálkodás után a közbizalom által reáruházott vezetői tisztségétől megválik, E. Főtanács Főtiszteendő püspök ur iránt teljes elismerését és hálás köszönetét fejezi ki és azt a reményét nyilvánítja, hogy az évek hosszú során szerzett értékes tapasztalatait ezután is hasznosítani fogja egyházi életünkben.

◆◆◆◆◆

Dr. Varga Béla.

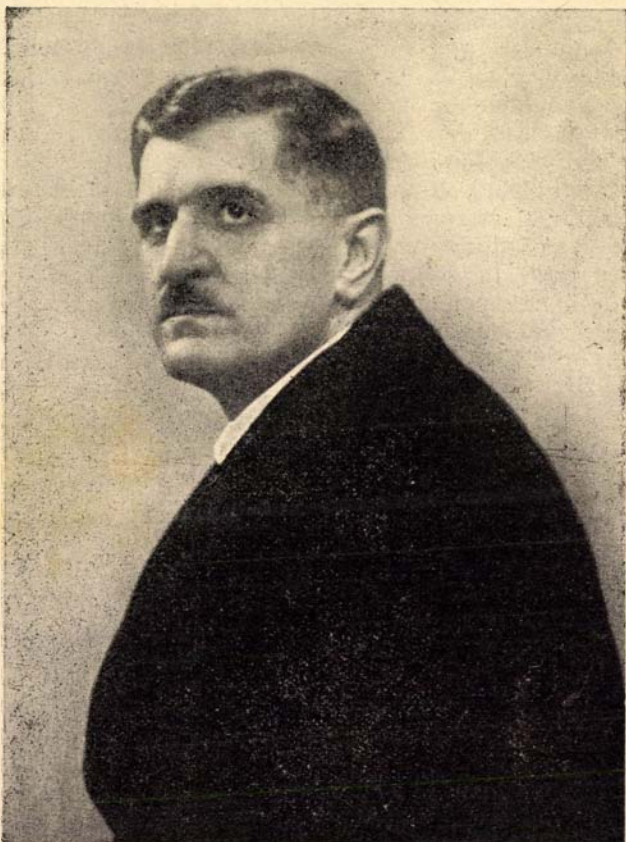
Az unitárius egyháznak 1938 évi januárius hó 16-án tartott főtanácsi ülése egyhangunak mondható lelkesedéssel Dr. Varga Béla főjegyzőt megválasztotta püspökének a nyugalomba vonuló Dr. Boros György püspök helyébe. A nagymunkásságu Dr. Boros György már csaknem egy éve visszavonult az egyházkormányzás munkájából és sejtettük, hogy ez a visszavonulás végleges, s az egyház legfőbb törvényhozótestülete hozzájárult azon kéréséhez, mely szerint jelen év április hó 1-vel nyugalomba vonuljon.

A Főtanács az E. K. Tanács javaslatára a januári ülésen megejtette a választást, mert a mostani nehéz anyagi viszonyok között a tanácsosoknak igen nagy megterhelést jelent, hogy két hónap múlva még egyszer összegyűljenek. Ennek folytán a külföldben április hó óta kormányzó főjegyzőnek püspöki minősége a püspök tényleges nyugalombavonulása és Ófelségének, II. Károly királynak állásában való megerősítésekor kezdődik, addig mint püspökhelyettes főjegyző kormányozza az egyházat.

Mint hogy azonban a püspökkélevés alapfeltétele: a választás megtörtént, jónak látjuk, hogy olvasóinknak bemutassuk Dr. Varga Béla főjegyzőt, a püspökkéválasztás történelmi ténye alkalmából.

Dr. Varga Béla Tordán, 1886 október hó 23-án született, hol ma is élő édes atyja, a székelyszentmihályi származású Varga Dénes gimn. igazgató tanár volt. Iskoláit Tordán és Kolozsvárt végezte el. 1904-ben tett érettségit s a következő

tanévtől kezdve már a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem bölcsészeti karának a hallgatója, hol a magyar-, a latin- s később a görög nyelvből, a középiskolai tanári, a filozófia-, pedagógia-, esztétika-tárgykörből bölcsleletdoktori oklevelet szerzett. Tanulmányai befejezése után egy és fél évet külföldön töltött bölcséleti és neveléstudományi tanulmányainak az elmélyítésére. Berlinben, Lipcsében és Genfben az ottani nagy mesterektől tanulta a tudományos kutatás módszereit és

Dr. Varga Béla.

igazságait. Tanulmányai gyümölcsképpen 1915-ben egyetemi magántanári képesítést nyert a kolozsvári egyetemen, ahol több féléven keresztül előadásokat is tartott. Az imperiumváltás után a ref. tanárképzőintézetnél, majd meg a róm. kath. polgári iskolai tanárképzőintézetnél a filozófiai és pedagógiai tárgyak előadásával volt megbízva.

1911-ben a kolozsvári unitárius főgimnázium rendes tanára lesz, 1923-ban pedig a Teológia Akadémia filozófiai- és pedagógiai tanszékére hívta meg az egyház bizalma. 1926-ban

egy félévet Angliában töltött, hol Oxfordban és Manchesterben mélyítette tanulmányait s ismerkedett meg közvetlenül az angol unitárius hittestvéreink bensőséges vallásos életével. Itt mélyítette el teológiai tanulmányait, melyben éppen mint a bölcseletben és neveléstudományban sok értékes munkát alkotott.

Részt vett mint előadó több nemzetközi konferencián s mindig méltó figyelmet vivott ki a maga részére a világ nagy szellemi vezérei részéről.

Tagja az E. I. Társaságnak és a magyar tudományos akadémia filozófiai bizottságának több mint husz éve.

Teológiai tanárrá való megválasztásával egyidejűen érte az a kitüntetés, hogy a szegedi magyar egyetem meghívta tanárának. Nem ment el, mert a hittestvéreinek a bizalmával nem akart visszaélni. 1928-ban főjegyzőnek és a Dávid F. Egyetel ügyvezető elnökének választották.

Ezekből a vázlatos adatokból is látszik, hogy Dr. Varga Béla élete külsőleg nem zajos, látszólag nagy eseményekkel nincsen telve. Ámde annál inkább telve van benső lelki történésekkel. Az utcának, a zajos sikereknek, nagy jelszavaknak, látványosságoknak, görögtűznek nem volt soha embere, de annál inkább embere volt a belső elmerülésnek, az igazság kutatásának, az odaadó buzgóságnak, mint kedvelt tárgyai: a bölcselet- és neveléstudomány megkivánják. Nem tartozik azok közé a tudósok közé, akik tudományos művészetben, a sokra, a nagy terjedelemre tekintenek, hanem mindig a belső tartalomra, rendszerre, világosságra, az elmélyedésre. Valóban minden tanulmánya, felolvasása és előadása eseményszámba megy, mert mindeniknek komoly tudományos megállapításon nyugvó alapja van.

Utóbbi években az Akadémián a rendszeres teológiát is ő adja elő. Ezen a téren is maradandót alkotott, amint a megjelent hittani tanulmányaiból is látszik.

Egyházunk képvisellete s mondhatjuk nyugodt lélekkel, egyetemes egyházunk kicsinyje-nagyja bizalommal tekint Dr. Varga Bélára, mint egyházunk hajójának ezután kormányosára. És szentül meg vagyunk győződve, hogy nem hiába. Aki olyan lelkiismeretes a tudományos kutatásban, az igazság keresésében, az az egyház kormányzásában is teljes éberséggel, odaadással és ha szükséges — önfeláldozással is helyt fog állani.

Irodalmi munkássága.

I. Öndllőan megjelent művek:

1. A lelkiismeret, Kolozsvár, 1909. 90 old. — 2. Iacobi Henrik Frigyes. Tanulmány az ismeretelmélet köréből. Különlenyomat az Atheneumból. 50 old. — 3. Valóság és érték. Kolozsvár 1915. 52 old. — 4. A jelentés logikai alkata. 1916. 32 old. — 5. A logikai érték problémája és kialakulásának története 1922. 150 old. — 6. Gondolatok a neveléstan értékelmé-

leti megalapozásához 1922. 32 old. — 7. A subzistentia fajai 1928. 80 old. — 8. A mai közszellem filozófiája. Kolozsvár 1928. 43 old. — 9. Az individualitás kérdése. 1932. 56 old. 10. A paedagogia alapkérdése. 1936. 90 old.

II. Folyóiratokban megjelent tanulmányok.

1. A társadalmi ismeretek alapja. Magyar társ.-tud. Szemle V. sz. 16 old. — 2. Kultura és nevelés. Pásztortűz 1921. — 3. Pauler Ákos logikája és jelentősége a magyar filozófiában. Erd. Irod. Szemle. 1925. 21 old. — 4. A fausztii és karamusóvi lélek. Erdélyi Irod. Szemle 1929. — 5. A lélektan legújabb irányai. Erdélyi Múzeum 1935. 16. old. — 6. Az intuicionizmus, mint divat filozófia. (Unit. Főgimn. Értesítője 1912. 16 lap.) 7. Böhm Károly lélektana. Böhm Károly album. 24 old. — 8. A metafizika értelme napjaink bölcséletében. Atheneum 1923. 16 old. — 9. Miért van szükség a magyar egyetemre? Pásztortűz 1922. Egyházi lapjainkban még számos cikk. B.

Gál Miklós dr.

Aranyosszéken, Kövend községben 1889-ben született. Kolozsvári kollégiumunkban tett érettségi vizsgálatot s ugyancsak Erdély fővárosában végezte az egyetemet is, majd tanulmányait Berlinben és Münchenben folytatta. Tordán lett gyakorló ügyvéd, de nemcsak jogász, hanem földbirtokos, tiszta látású gazda egy személyben s 1932 óta Torda megyének közszeretében s általános megbecsülésben álló országgyűlési képviselője. Van egy csomó mellékcime és tiszteletbeli hivatala, de minket nem ezek érdekelnek, hanem *ritka egyénisége*, mert az embereket igazságosan csak abból szabad megítélni, ami egész valójának lényege.

Családja több kiváló egyént adott a magyar politikának s az unitárius közéletnek s így ő régi, nemes eszményeknek nemes képviselője s kezében biztosan tartja azt a hófehér zászlót, melyet már ősei is becsületes dicsóséggel annyiszor meglöbögáltak.

Szeretet, jóság, becsületesség, ez az erény-hármasság az, ami valami vonzó vonást kölcsönöz természetes egyéniségének s teszi olyanná alakját, akit csak tisztelni és szeretni lehet. Ma, mikor egyházunkban harc van a múlt és jelen között; ma, mikor az erkölcsi és más jellegű forradalom minden tekintélyt megdönget, ő magasan ül az aranyosszéki nép szívében s neki olyan tekintélye van, hogy Aranyosszék rajongó szeretete jelölte, de pártkülönség nélkül csoportosulnak személye körül az unitáriusok s abszolút többséggel a legmagasabb polcra, a főgondnoki székbe ültették.

Ha immár egyházunkban történetivé vált alakját, bárki is a legnagyobb szigorúsággal vizsgálja, akkor is könnyű dolga lesz tiszta, átlátszó alakjával, mert szelid jósága, természetessége olyan próbakő, amely minden új értékmegállapítást elbir.

A közönséges emberek hiúsága nem bántja. Szerény, fellépése nem követelő. Mindig tisztességes eszközökkel dolgozott, a rágalom fegyvereit sohasem használta, hanem lelki finomságával, kedves modorával s utánozhatatlan eleganciájával lopózott be végérvényesen az emberek szívébe.

Nehéz, baljóslatú pillanatokban vállalta nagy felelősséggel járó magas állását, de az egyházi közügyek intézésében jó izlése mérsékletre inti, amely erényét már első elnöklésével is

Gál Miklós dr.

megmutatta s ezt bizonyára továbbra is megtartja annál is inkább, mert mérséklete nem félenkség, nem számítás, hanem előkelő lényének szükségszerű következménye. Éppen ezért nem hiszük, hogy lenne egyetlen olyan öntudatos unitárius is, aki ennek a szerencsés választásnak ne örvendene. Minden tömjénezés nélkül megállapíthatjuk, hogy viharvert egyházunkra valósággal áldásnak tekintjük, hogy a mostani, nagy személyi veszteségeink után, a mi egyetlen egy Istenünk, épen őt rendelte nekünk oltalmunkra, mert akinek egész lénye a szeretet és béke, az nem hozhat más egyebet mocsoktalan zászlóján, egyházunkba, mint békét és egységet, amelyre olyan nagy szükségünk van, ha intézményeinket s ezekkel erkölcsi értékeinket továbbra is meg akarjuk őrizni. Ha gratuláltunk az új főgondnok urnak, mint egyének, ha tapsoltunk neki megválasztásakor, mint főtanácsi tagok, most tegyük félre a vádoló emlékeket s kiáltunk örömmel: Éljen sokáig Gál Miklós dr., az unitárius egyház új főgondnoka, hogy reményeinket valóra válthassa!

P. Szentmártoni Kálmán.

Dr. Kiss Elek.

Ez év januárius hó 16-án megtartott egyházi Főtanács a Dr. Varga Béla püspökké választásának Őfelségétől történő megerősítésekor kezdődő hatállyal Dr. Kiss Elek teol. tanárt egyházi főjegyzőnek választotta. Együttal ez időben érte Dr. Kiss Eleket az a kitüntetés is, hogy a Teológia Akadémia dékánjává és a Dávid Ferenc Egylet ügyvezető alelnökévé választották.

Dr. Kiss Elek.

Olyan fontos három munkakör, hogy valóban érdemes legalább röviden megemlékezni viselőjéről.

Dr. Kiss Elek 1888 március hó 28-án született Medeséren. Elemi iskoláit otthon, középiskoláit Székelykeresztúron és Kolozsváron végezte. 1908-ban tett érettségét, mikor mint legjobb érettségizett elnyerte a Br. Petrichevich-Horváth Kálmán által hosszú évtizedeken adni szokott 200 koronás nagy jutalmat. Középiskolai tanulása alatt a Báró Daniel Gábor főgondnok által létesített ösztöndíjat élvezte. (Évi 210 korona).

A kolozsvári volt Ferencz József tudományegyetemen első éves korában versenyvizsgával havi 60 koronás ösztöndíjat nyert, melynek segítségével az egyetemet elvégezhette és 1913-ban doktori diplomát is nyert a nevelés- és bölcsellettudományból. Ugyanabban az évben a lelkészi szakvizsgát is letette, valamint Oxfordba küldetett ki további tanulmányozásra egyházi ösztöndíjjal.

Az oxfordi híres Manchester Collegeban 2 évet töltött. Az 1914 nyarán kitört rémes világháború Angliában találta s hat hétig az internáltak táborában is volt. Egyik magyarbarát angol papnak közbenjárására hazajöhetett s 1915 augusztus hó 22-én Kissolymosra beköszöntött lelkésznek. Hat évi lelkészkedése alatt népének igazi odaadó pásztorja, barátja, sorsának megosztója volt s ezért híveinek teljesen birta a bizalmát és szeretetét. Ez alatt az idő alatt a Székelykereszturt megjelenő *Unitárius Egyháznak* több éven át szerkesztője volt. 1921 óta meghívás folytán a Teológiai Akadémián az Ó-szövetségi szakcsoport rendes tanára lesz, miközben 1924—28 években még a dékáni tisztet is betöltötte. Éveken át társszerkesztője volt az *Unitárius Közlönynek* és a *Keresztény Magvetőnek*. Az *Emke* társadalmi és szervezeti szakosztályának évek óta elnöke s ebben, valamint a Székely Társaságban és a kolozsvári unitárius egyházköztségben kiváló munkásságot fejtett ki. Három évig *Unitárius Evangélium* címen egy egyházi havi lapot adott ki és szerkesztett.

A vázlatos adatokból egy lelkesedéssel és az unitárius ügy iránt való szeretettel teljes életképe bontakozik ki. Dr. Kiss Elek mindig a munka, a küzdelem, a fáradságot és akadályt nem ismerő akaraterőt képviselő ember volt. Most olyan ügyeknek került az élére, melyek az alkotó munkára kiválóan alkalmasak. Adja a jó Isten, hogy szent vallásunk és egyetemes egyházunk javára sokáig teljes sikerrel működhessék...

Irodalmi munkássága :

A személyiség paedagogikájának alaptényezőiről (1913), Az értelmi és erkölcsi nevelés viszonya I—II. kötet (1916—17), A kereszténység helye a világ vallásai között (ford. 1923), Az isteni törvény útja (1924), Unitárius hit- és erkölcsstan (1925), Buddhizmus és kereszténység (ford. 1925), Forgácsok angliai útból (1925), A vallás és erkölcs unitárius nézőpontból (1926), Teendők az egyházi élet körében (1926), Erdélyi kulturális kérdések (1927), Jézus útja az unitarizmus diadalma (1928), Unitarizmus Dániában (1931), Egy unitárius hitvilága (ford. 1933), Ahikár története (1933). 1935-en előszóval ellátta és kiadta Bölöni Farkas Sándor : Utazás Észak-Amerikában c. munkáját 3-ik kiadásban. Kiadásra készen áll 5 nagyobb kötete és több kisebb munkája. Ezekön kívül folyóiratokban még számos tanulmánya jelent meg.

P.

Az 1937. évi Főtanács.

Az 1937 évi rendes főtanácsi ülés a múlt évben a rendes szokásos időben nem volt megtartható az akkor folyó országos választások miatt s ezért jelen év január hó 16 és 17 napjain tartatott meg. A Főtanács történelmi eseményekben gazdag volt. Valósággal Zsinatnak a hatáskörét töltötte be, minthogy szervezeti törvényünk megengedi is ezt szükség esetére. Az eseményekben gazdag Főtanácsra csaknem 200-an jelentek meg a tagok, ezzel is tanubizonytságot adva a fontos események iránt való érdeklődésnek. A nagyfotosságu ülés január 16-án a reggeli órákban nyílt meg, mikor Dr. Ferenczy Géza tartalmas megnyitóban mutatott rá az elmúlt év eseményeire s a fennforgó kérdésekben határozott kifejezést adott a kibontakozás utját mutató véleményének. Árkosi Tamás közügyigazgató buzgó, erőteljes imával kérte Isten áldását a Főtanács fontos munkájára. A tárgysorozat megállapítása után állásukban megerősítettek és esküt tettek Dr. Fekete Sándor háromszékköri, Dr. Barabásy Albert marosköri és Tanka Károly aranyosköri felügyelő gondnokok. A Főtanácson székelykereszturi főgimnáziumi felügyelő gondnokokká választottak Dr. Elekes Domokos és Dr. Lőrinczy István ügyvédek. A múlt év utolsó napjaiban elhalt Dr. Elekes Dénes székelykereszturi főgimnáziumi felügyelő gondnok érdemeiről, egyháza iránti szeretetéről a Főtanács kegyelettel emlékezett meg. Istentiszteleten Dobay István vargyasi lelkész volt a főtanácsi szónok, ki buzgó imával és nagyon tartalmas beszéddel teljesítette szép feladatát. Az áhitatot emelte Moldován Melinda művészi énekszólója is. Fájó szívvel vette tudomásul Dr. Szent-Iványi József lemondását a főgondnoki állásról s utódjául Dr. Gál Miklós tordai ügyvéd, aranyosköri felügyelő gondnok, kamarai képviselőt választotta meg. Az ülés egyhanguan tudomásul vette a szabadságon levő Dr. Boros György püspöknek jelen évi április hó 1-ével való nyugalomba vonulását. A nyugalomba vonuló püspök érdemeiről a Főtanács tisztelettel megemlékezett s erre vonatkozó határozatot lapunk vezető helyén közöljük. A Főtanács az április hó 1-vel megüresedő püspöki állásra egyhangunak mondható lelkesedéssel megválasztotta Dr. Varga Béla teol. tanár, eddigi püspökhelyettes főjegyzőt. Főjegyzőnek pedig — a Dr. Varga Béla reménylett királyi megerősítése utáni érvénnyel — Dr. Kiss Elek teol. tanárt szintén az egyhanguságot megközelítő akaratnyilvánítással.

A Főtanács fájdalommal hallgatta Dr. Ferenczy Géza főgondnoknak egy elvi kérdésből kifolyóan bekövetkezett lemondását. Főtanács egyhanguan kérte lemondásának visszavonását és a lemondást nem fogadta el, abban a reményben, hogy a nehéz időkben bölcsen kormányzó főgondnokot újra megnyerheti egyházunk szent ügyének. A főjegyző és az E. K. Tanács

tartalmas tömör jelentését, előbbi Dr. Varga Béla püspökhe-lyettes főjegyző, másikat Dr. Mikó Lőrinc egyházi titkár ké-szítette, a Főtanács köszönettel és elismeréssel vette tudomásul.

A székelykereszturi főgimnázium felső tagozatának ügye, amelyet eddig nevezett főgimnázium baráti köre tartott fenn, újabb és az intézetre nézve kedvezőbb rendezést nyert. Ezután ismét az egyház tartja fenn, igénybevéve természetesen az egy-házi adót és önkéntes adományokat. Az egyház különböző bi-zottságaiba és tisztségekre a fentemlitetteken kívül a következő tagokat választották meg:

Teológiai dőkán: Dr. Kiss Elek. *Nyugdíjbizottsági rendes tag:* nyugdíjas: Geréb Zsigmond, Kovács Imre póttag. *E. K. Tanácsai tagok:* Fikker János, Gyarmathy Árpád, Lőrinczy Dénes, Vári Albert. *Főtanácsai tagok:* Barabás Sándor, Dr. Szathmáry Já-nos, Dr. Csutak Mihály. *Egyházi fegyelmi bíróság:* Péter Lajos tanár, Osváth Árpád, Dr. Tamás István világi rendes tagok, Nagy Lajos tanár, Dr. Borbély Béla világi póttagok; Biró Ist-ván, Antonya Mihály, Máthé Zsigmond egyházi rendes tagok, Szén Mihály, Pál Tamás egyházi póttagok. *Főtanácsai fegyelmi bíróság:* Nagy Dénes, Pál Dénes, Marosi Márton, Geréb Zsig-mond, Benedek Gábor egyházi rendes tagok, Gál Gyula, Szé-kely Tihamér egyházi póttagok; Dr. Fazakas Miklós, Bedő Fe-renc, Dr. Elekes Domokos, Dr. Gál Kelemen, Dr. Szolga Fe-renc tanár, világi rendes tagok, Márkos Albert tanár, Dr. Bor-bély Béla világi póttagok. *II.-foku közigazgatási bíróság:* Máthé Sándor, Halmágyi János egyházi rendes tagok, Gombási János, Id. Péterffy Gyula egyházi póttagok; Dr. Borbély Béla, Dr. Szolga Ferenc világi rendes tagok, Marosi Albert, S. Nagy László világi póttagok. *Államsegélyügyi bizottsági elnök:* Dr. Gál Miklós. *Missziói bizottság:* Dr. Gál Kelemen, Dr. Kiss Elek, Gy. Pap Domokos, Vári Albert, Ürmösi Károly, S. Nagy László. *Kodifikáló bizottságba:* Dr. Gál Kelemen, Dr. Lukácsi József, Dr. ifj. Mikó Imre, Vári Albert, Dr. Gálfalvy György. *Pénz-tárvizsgáló bizottságba:* Benedek Gábor, Türkössy Sámuel. *Pénz-ügyi bizottságba:* Vaska Dezső elnök, Raffay András alelnök, Türkössy Sámuel, Dr. Ferencz József, Gyarmathy Árpád, Be-nedek Gábor, Demény Andor. *Nevelésügyi bizottságba:* Dr. Gál Kelemen elnök, Vári Albert, Benczédi Pál, Márkos Albert, Dr. Kiss Elek, Dr. Szolga Ferenc, Útó Lajos, Patakfalvi Zsigmond, Lófi Béla. *Jogügyi bizottságba:* Dr. Lukácsy József elnök, Ta-más István, Adorján Géza, Dr. Ferencz József, Ifj. Dr. Mikó Imre, Dr. Vajda Béla, Dr. Abrudbányay Géza, Dr. Gál Mik-lós, Dr. Szathmáry János.

A szokásos tanügyi-, pénzügyi-, jószágfelügyeléségi-, miszsiói-stb. jelentések elhangzása után örömmel állapítottuk meg, hogy az egyház gazdasági ügyei a Pataki András jószágfelügyeléségi elnök vezetésével megnyugtató képet nyújtanak s hogy a Bors-hagytatók ügye rövid időn belül befejezést nyer, ami Fazakas János jogtanácsos fáradhatatlanságának az eredménye.

Az egyház teljes életére és tevékenységére kiterjedő tárgysorozat 17-én este az éjféli órákban ért véget. Útő Lajos székelykereszturi és Lőrinczy Dénes tordai lelkészek lelkes, magával ragadó beszéddel köszönték meg az elnökségnek a bölcs vezetést s biztosították a Főtanács és egyetemes egyház ragaszkodó szeretetéről. Árkosi Tamás közügyigazgató ez alkalommal is, mint éppen az ülés kezdetén buzgó alkalmi imával kérte Isten áldását az egyház hű munkásaira.

Jelenvolt.

Kulturházavatás Székelyudvarhelyen.

Szép és bizonyára sokáig emlékezetes lesz az az ünnepség, melynek keretében 1937. december 12-én felavatták Székelyudvarhely unitáriusainak rövid idő alatt elkészített és berendezett kulturházát. Felavatásra előkelő vendégek érkeztek az egyházi központból, nagyszámu közönség gyűlt össze nemcsak a városból, hanem a megye községeiből is, hogy meglássák, mit alkothatott a megye központjában élő, mintegy ötszáz lelket számláló unitáriusság. S bizony minden elismerést megérdemel a céltudatos lelkes munka, az összetartás és áldozatkészség szép eredménye. Mint a helyi lap írja: „Kellemesen lepett meg mindenkit a vonzó és tágas terem, a különösen gondos munkával elkészített színpad izléses előfüggönyével, az egységes stílusú kézimukával díszített ablakfüggönyök; a teremhez tartozó ruhatári-, öltöző- és konyhahelyiségek mind kellemes látványai voltak a szemnek s dicséretére válnak annak az áldozatkészségnek és gondnak, amely azokat megteremtette.”

Felavató ünnepség 2 részből állott. Délelőtti templomozás keretében volt mondhatni a gyülekezet ünnepe, amikor az utolsó 6 esztendőben újra festetett, fűtésre és világításra nagy áldozatokkal berendezett szép templomban a gyülekezet volt első rendes lelkésze *Vári Albert* teol. dékán szólt a lelkekhez s a cselekedetekben megnyilatkozó hit értékét fejtegetve további munkára és kitartásra serkentette az egyházközség tagjait. Közre *Bede Emil* énekelt nagy hatással *Ébert András* ügyes orgona kísérete mellett.

Az ünnepély másik része este a kulturházat zsufoltságig megtöltő közönség előtt folyt le. Műsor a *Székely Dalegyelet* zenekara által *Kis Elek* karnagy vezetésével precízen előadott Királyhimnusszal és egy nyitánnyal kezdődött, mely után *Vári Albert* teol. dékán szívből jövő imában kérte Isten áldását az új kulturházra. *Bede Emil* néhány szép költeményét olvasta fel. *Dr. Varga Béla* püspökhelyettes felavató beszédében mély gondolatokkal, de meleg közvetlenséggel a vallás és tudomány kapcsolatairól, a kultúra feladatairól szólt s ezek szolgálatába kívánta állítani az új kulturházat. Nagy elismeréssel fogadott beszédet a *Székely Dalegyelet* biztos tudással előadott karéneke

követte. Majd *Nyirő József* a kiváló székely író olvasta fel novelláját a közönség gyakori tetszésnyilvánítása közben. *Ferenczy Böske* behizelgő finomsággal énekelt *Tampa Lászlóné* művészi zongora kísérete mellett. *Sigmond József* helybeli lelkész a kulturház építésének történetét ismertette. Végül *Csiky Albert* köri f. gondnok lelkész beszédben mondott köszönetet a távolról jött illusztris vendégeknek, az estély összes szereplőinek és a nagy közönségnek. Beszédében kiemelte a lelkészpárnak az építés körüli fáradhatatlan munkálkodását és a Nőszövetség áldozatos buzgóságát.

A külső formájában s belső berendezkedésében megnyerő és közművelődési munkára igen alkalmas kulturházat az egyház szeretetből fakadt lelkes agitáció, a belsőemberek és hitek egymást megértő munkája teremtette meg. Most már van alkalmas otthon az egyleti életre, ifjusági munkára a jövő nemzedék nevelésére, kulturánk ápolására. Fel a további egyházépítő jövőt teremtő munkára!

Kulturstély az unitárius püspöki palotában.

Január 7-én újra igazi művészi élményben volt részük azoknak, akik résztvettek a D. F. Egylet által rendezett kulturstélyen, melyet *Dr. Boros Györgyné* elnöknő nyitott meg kedves szavakkal, majd *Dóczyné Berde Amál* a nyári kirándulásán szerzett kulturális tapasztalatairól tartott lebilincselő szabadelőadást. *Márkos Albert E. Bloch*: *Bad Schem*, *F. Kreisler*: *Schön Rozmarin* című darabokat adta elő hegedűn a tőle megszokott művészettel. *Kovács Kató*, *Pfeiffer* kiváló mesternek szép reményekre jogosító, kedvenc tanítványa, koloratur-áriákat adott elő *Mozart* *Varázsfuvolájából* s *Verdi* *Rigolettojából* és rendkívüli magas hangjaival bámulatba ejtette a hallgatóságot. *Sándor Judit* szép tehetségre valló, komoly tárgyú költeményeiből adott elő nagy hatással. Az estély fénypontja *Hevesi Piroska* zongoraművésznő csodálatosan fejlett technikájú zongorajátéka volt. *Bachmaninoff*: *Prelude-gis moll* darabját tökéletes művészettel adta elő, majd *Dohnányitól* játszott három darabot s köztük a *Pastorale-t* utolérhetetlen előadással, végül *Mozart*: *Pastorale Variée* című darabját adta ráadásul, amit szünni nem akaró tapssal honorált az elbűvölt közönség. — Legközelebbi kulturdelután februárius hó 4-én (pénteken) fél hat órai kezdettel lesz megtartva, melyre minden érdeklődő szívesen látott vendég. Belépti díj tetszés szerint.

A tordai Unitárius Nőszövetség karácsonyi segélyakciója is szép sikerrel járt. A Karácsonyfa-ünnepély dec. 19-én d. u. 5-kor a templomban tartatott meg, hol az elhangzott beszédek és szavaló-kórus után 60 gyermek részesült ruha- és cipősegélyben és 220 szeretetcsomagot osztottak szét iskolás növendékeink között. — A „Presbiteri mulatság” is karácsony első napján megtartatott, mely anyagilag és erkölcsileg jól sikerült.

TŰZHELY MELLETT

A krétából épült iskola.

(Elbeszélés). *

A hatalom-változás első éveiben történt, hogy a . . . -i egyházi iskola igazgató-tanítója, Zsákodi Lőrinc egy napon értesítést kapott a tanügyi Inspectorátustól, hogy iskoláját május hó 3-án délelőtt a tanfelügyelő meglátogatja.

Az értesítés nagy izgalmat okozott, mert híre járt, hogy a tanfelügyelő szigorú ember, kiváltképpen a felekezeti tanítókkal és iskolákkal szemben.

Zsákodi pedig testestől-lelkestől egyházi ember volt s három éven át, amióta az iskola létesült, minden uton-módon annak megerősítésén fáradozott.

A hívek elismeréssel is nézték munkáját, de a nagyobb terhek hordozásától egyelőre óvakodva húzódoztak. Így az új iskolaépület felépítésétől is. Pedig Zsákodi úton-útfélen rázogatta a lelkiismeretüket:

— Atyafiak, ideje már, hogy iskolát építsünk. A gyerekeink nem férnek már abban a rozoga házban s meglátják, egy napon csak megszüntetik az iskolánkat.

Az atyafiak immel-ámmal feleltek:

— Sz, az igaz, igaz, de most elébbvaló a templomkerítés s a temetőkert. Majd egyszer az iskolára is sor kerülhet . . .

Az Inspectorátus értesítését Zsákodi a jelzett látogatási idő előtti napon kapta meg. Éppen vasárnap volt. Mindjárt értesítette a lelkészt és Malvin kisasszonyt, a másik tanerőt, hogy készüljenek a látogatásra. Miután pedig a lelkésznek halaszt-hatatlanul fontos ügyben még aznap el kellett utaznia, rábizta a fogadtatást Zsákodira és az iskolaszék tagjaira.

Zsákodi vecsernye után elindult a faluban s előkeresve két nagyobbacska iskolás gyereket, szalasztotta egyiket az al-szegbe, másikat a felszegbe, adnák hirül azoknak, akiket illet, hogy holnap reggel pontosan jelenjenek meg az iskolában, mert itt lesz a tanfelügyelő ur. Ő maga pedig az úton álldogáló, vagy a házak előtt üldögélő emberek közé elegyedve, itt is, ott is közölte a nagy eseményt s figyelmeztette a szülőket, hogy okvetlenül küldjék gyerekeiket az iskolába.

Egyik atyafi tréfásan jegyezte meg:

— Sze, nem férnek el, ha igen sokan mennek, igazgató ur!

* Az U. I. Társaságban jutalmat nyert mű.

— Ne féljen kend attól. Kitoldjuk az iskolát, ha szükség lesz rá. — Válaszolta nevetve Zsákodi.

Ezt a „kitoldást“ a mult évben már csakugyan megcsinálták az évváró vizsga alkalmával. Az iskolának nevezett egyszerű falusi ház két szobája ugyanis, mit hivatalosan „tanteremnek“ neveztek, semmiképpen sem tudta befogadni a tanulókat, kik egymás hegyén-hátán gyuródva úgy megtöltötték a szobát, hogy végül a tanító sem tudott utat törni magának. Ekkor a szentegyházi ötletére hamarosan deszkákat és oszlopokat hordtak össze a szomszédságából s negyed óra alatt a ház tornácához egy tantermet „rittentettek“, mely ugyan inkább hasonlított valami szabadtéri szinpadhoz, mint iskola teremhez, de jó volt arra, hogy elhelyezzék rajta az egyik osztály kiszorult növendékeit.

A „gyurodás“-tól azonban Zsákodi most nem félt. Tavasz volt. Erdő, mező, hegy, völgy, patak csalogatta magához a falu gyermekeit. Isten gyönyörű természeti világának bűbajos eszközeivel szemben pedig hiába hadakozik az emberi tudomány, a közoktatásügyi minisztérium bölcsessége s a hatóságok fenytő büntetése. A nagy szabad mezők, a virágos rétek, a visszhangzó völgyek, a sarjadó erdők tele voltak a földnek lázas tekintetű, szerelmes gyermekeivel, kik a tudomány börtönfalaira csak este gondoltak, mikor fáradtan omolva a tűzhely mellé, nem annyira a vádoló lelkiismeret nyugtalanságával, mint inkább a kiteljesedett ember bölcsességével mondták magukban: be kár lett volna ma iskolába menni!

Zsákodi és Malvin kisasszony már kora reggel taposták az iskolához vezető ut sarát, hogy idejében elrendezhessék a gyerekeket s ha kell, még kötéllel is felvitessék a hiányzókat a nagy napra.

Erre azonban nem volt szükség. A gyerekek reményen felüli szép számmal gyültek össze. Úgy látszik használt, hogy maga a tanító figyelmeztette a szülőket kötelességükre.

Mialatt Malvin kisasszony saját osztályában bátorította növendékeit, Zsákodinak még egy sürgős és különös teendője is akadt, ami fokozta izgalmát. Ő ugyanis, hogy élesen elhatárolja egy szobába elhelyezett három osztályának növendékeit, a padsorok között, még év elején, vastag krétavonalakat húzott, melyek a falakat helyettesítették az egyes osztályok között. Egyik krétavonal elválasztotta az ötödik osztály tanulóit a hatodikétól, a másik krétavonal pedig a hetedik osztályosok osztály-öntudatát tartotta éberen, mert a tanulóknak ugyancsak lelkére kötötte Zsákodi, hogy a krétavonalakat tiszteletben tartsák, akár csak falak lennének azok s rá ne lépjenek feledékenységből s fölöslegesen egymás osztályába se mászkáljon át senki. A krétavonalak időközben elhalványultak, de a gyakorlat mégis csak kialakult s bár ebben része volt néhány idejében elhelyezett pofonnak is, a gyerekek határozottan és

tudatosan foglalták el helyüket mindenkor a krétavonalakkal határolt osztályokban, a magasabb osztályiak lenézve a kisebbeket.

Zsákodinak úgy tűnt fel, hogy a vonalak már tulságosan halványak s hogy méltókká tegye a képzelt falakat e nevezetes naphoz, szorgosan igyekezett vastagabbakká huzni azokat. Siettében összetört vagy tiz-tizenkét vadonatúj krétát s a szét-tört darabokat a szoba sarkába dobálta.

Ideje sem volt befejezni e szokatlan műveletet, már is éktelen autótülkölés verte fel a falu csendjét.

A gyereksongás elült, feszült csendben pihogtek az izgatott kis szívek, vajjon mi lesz most, kik jönnek és mit kérdeznek tőlünk? . . .

Az iskolaszék egyik tagja, Márton bácsi kiáltott be a nyitott ablakon:

— Itt vannak, igazgató ur! Merre vezessem őket?

Zsákodi kinézett:

— Erre Marci bácsi, erre! Hányan vannak?

— Ketten.

— No, siessen elibük. Hol álltak meg?

— A jegyző ur előtt.

— Rohanjon csak s vezesse őket.

Negyed óra telt el kinos várakozásban. Malvin kisasszony, ki a négy alsó osztályt tanította, e rövid idő alatt több izgalmat állott ki, mint harmincéves tanítónői pályafutása alatt összesen. Minden percben kinézett, rendezett, figyelmeztetett. Úgy érezte, a kenyeréről van szó.

Végre jöttek.

Marci bácsi széles mozdulattal tessékelt befelé az urakat s csizmája orrával sűrűn rugdosta a lépcső deszkákat, hogy a rátapadt sár leváljon a fényesre vikszolt lábbeliről. Közben kárörömmel nézte, hogy a két ur cipője, nadrágja alaposan bemázolódott az agyagos sártól.

— Jusson nektek is belőle, — gondolta s nagy köhécseléssel nyelte el nevetését.

Az urak először Malvin kisasszonyt szerencsétlítették. Ima után néhány tájékoztató kérdést intéztek a tanítónőhöz, majd faggatni kezdték a gyerekeket. Aztán minden különösebb megjegyzés nélkül átmentek a Zsákodi tantermébe. Ott már otthonosabban telepedtek meg. Töviről-hegyire megvizsgálták a helységet, a taneszközöket, kikérdezték a gyermekeket a fontos tárgyakból, földrajz, történelem és nyelvtanból, majd énekeltezték.

A tanfelügyelő nem tett megjegyzést a növendékek tudására, ami Zsákodit megnyugtatta. Már-már eredményesnek könyvelte el magában e rettegett látogatást, mikor a tanfelügyelő hirtelen az épület beosztását kezdte firtatni s a növendékek létszámához képest elégtelennek találta a két helyiséget.

— Tudtommal hét osztályu az iskola, de itt csupán két osztályt látok. Hol van a többi? — kérdezte félig kedélyesen, félig hivatalos hangon.

— Meg van itt mind a hét, kérem, tanfelügyelő ur . . . — mondta Zsákodi hasonló hangnemben, arra gondolva, hogy már tul esett a vizsgálat nehezebb részén.

— Hol? . . . Mutassa! — borult el a tanfelügyelő arca,

— Tuffelől négy és itt . . . három. Könyörgöm,

— Hol van itt három osztály? — hordozta körül tekintetét a tanfelügyelő szigorú, emelt hangon. — Négy falat látok. Az egy osztálynak számít, legfeljebb kettőnek. Hol van akkor a többi?

Zsákodi kissé zavarba jött a számonkérő hangra, de nem volt, mit tennie. Meg kellett mutatnia a feltűnően vastag két fehér krétavonalat a padlón, mely a helységet három részre osztotta.

— Itt vannak, kérem, ezek az . . . inkább ideális, mint valóságos falak, de . . . a gyerekek már egészen megszokták.

A tanfelügyelő elkomorodott s visszautasító és dorgáló hangon förmedt Zsákodira:

— Légvárák építésére tanítja ön a gyerekeket!?

Zsákodi sértett önérzettel, mélyen elpirulva szögezte szemét a festetlen padokra s hallgatott. Ez súlyos bírálat volt.

A tanfelügyelő erre emelkedettebb és szigorubb hangon leckéztette, úgy, hogy a gyerekekben meghűlt a vér.

— Levegőből akar nekem osztályokat építeni?

Zsákodi felnézett s önérzetesen, de remegő hangon szólt:

— Ez nem levegő, kérem. Ez szemmel látható, becsületes krétavonal, akár csak a fal.

— Bele is lehet ütközni, mi? — fordult gunyosra a tanfelügyelő hangja.

— Zsákodi ajkába harapott s visszaparancsolta lázadó indulatát.

A tanfelügyelő egy ideig lesújtó pillantásokkal méregette a krétavonalak és a megnémult tanító közötti térséget, majd sajnálkozó fejmozdulattal gunyosan felnevetett:

Krétából akar ön falakat huzni? . . . A falakat téglából huzzák fel, nem krétából, tanító ur, ezt a legbutább parasztkölyök is tudja . . . — és ujjával a megdermedt, rémült tekintetű gyermekre bökött.

Zsákodi keze ökölbe szorult a megszegyenítés miatt, de összeszorította fogait és hallgatott. Érezte, hogy van igaza a tanfelügyelőnek, de elfutotta a vér, ha arra gondolt, hogy mindez a gyerekek előtt történik. Azok hirül viszik a faluban s ezt a szegyent soha nem mossa le magáról. Nem szólt, nehogy még jobban elmérgesítse a helyzetet.

A tanfelügyelő is megelégette a kinzást. Leült az asztal mellé, megírta a jegyzőkönyvet, aztán beszólitotta a folyosón

cigerettázó titkárt, ki időközben kiment Marci bácsival, hogy kívülről is körülszemlélje az épületet. Meghagyásokat tett, aláírták a jegyzőkönyvet és távoztak.

Zsákodi ott maradt égő arccal. Nézte a jegyzőkönyvet, melynek záradékában ez állt: „amennyiben a következő iskolai évre nem lesz megfelelő épület, kellő berendezéssel, az iskola nem kezdheti meg működését.”

A gyerekek egész idő alatt megdöbbenve nézték tanítójukat. Mintha öntudatlanul is megéreztek volna, hogy itt valami rendkívüli esemény játszódik le, amiben nekik is részt juttatott a sors. Megérintve a nagy, történelmi pillanatok komolyságától, mozdulatlanul várták, mi fog most történni.

Zsákodi percekig állt némán, papírra meredő tekintettel. Akkor megmozdult, körülnézett és szólt:

— Kerekes, szedd össze a kréta darabokat.

Komor csend volt. Kerekes, a hetes, összeszedte a sarokba dobált krétadarabokat s tanítója intésére az asztalra tette.

— Látjátok ezeket a krétákat? — kérdezte Zsákodi keserűen, sulyt adva minden szónak.

Senki sem szólt. Persze, hogy látták. Erre nem is kell felelni:

— A tanfelügyelő ur azt mondta, hogy ezekből nem lehet falakat húzni... — folytatta Zsákodi megremegező hangon. A csend megnőtt.

— Akartok ti valami nagy, valami szent dolgot tenni, fiaim!? — emelkedett fel Zsákodi megihletődötten a megrecs-csenő deszkaasztal mellett.

Átszellemülten, tágranyiltan nézett rá minden szem.

— Akarjátok, hogy e krétákból iskola épüljön!? — dö-rögte feléjük fájo megindultságában Zsákodi.

— Akarjuk! — zúgta egyszerre mintegy megigézve a gyereksereg.

— Akkor vigyetek mugatokkal haza egy-egy kréta darabot s mondjátok meg otthon édesapátoknak, hogy tegyenek csodát, mert minden darab krétának ezer, meg ezer téglává kell átváltoznia, hogy őszire felépülhessen nektek az új unitarius iskola!...

Megremegett ajka. Lezuhant a székre s fejét az asztalra ejtve, néma zokogás rázta meg testét.

A gyerekek halálosan nagy és méltóságos komolysággal néztek össze.

Aztán csendben, előbb egyik, azután a másik vett fel egy darab krétát az asztalról. Némán, hogy meg ne zavarják tanítójuk keserű fájalmát.

Percek mulva Zsákodi összeszedte magát. Sápadtan állt fel:

— Imádkozunk!

Megihletődve mondták el az imát, mintha szent fogadalmat pecsételtek volna meg vele.

— Hazamehettek!

Szokatlan, ünnepélyes csendben vonultak kifelé a gyerekek.

Künn az utcán egy-egy csoportba verődtek s széttördeltek a nagyobb krétadarabokat, hogy jusson mindeniküknek legalább egy kis darabka.

Zsákodi elbocsátotta Malvin kisasszony növendékeit is s amikor ketten maradtak, szótlan levetséggel nyujtotta oda a megszeppent nőnek a jegyzőkönyvet.

A faluban hamarosan hire szaladt a történeteknek. A gyerekek hűségesen tolmácsolták otthon Zsákodi szavait.

S az Egy-Isten hit építő ereje, mely annyiszor ihlette meg veszély és üldöztetés idején a lelkeket, most láthatatlanul megérintette a Dávid Ferenc örökségében élő erdélyi föld népét.

A kréta darabok erőt sugárzó jelképekké váltak. Mindenkinél kellett belőle s a szent lázban buzgólkodó gyerekek alig győzték széttördelni az apró darabokat. Nem érezte magát otthon a hivek seregében, akinek nem volt egy darabka krétája.

Mert ekkor már mindenki megérezte, hogy e széttördelt darabkákból fog győzelmesen felemelkedni az új felekezeti iskola.

Két hét múlva már javában folyt a munka.

Lerakták a fundamentumot is. Szokás szerint egy kis ünnepélyességgel tették le az alapkövet. Megihletődve kérték az Egy Igaz Isten segédelmét. S amikor a gyülekezet lelkésze elvégezte beszédét, Zsákodi csendesén odalépett a fundamentumhoz, észrevétlen elővett zsebéből egy parányi krétadarabot s odatette az alapkö mellé. Aztán könnyes szemmel tekintett az égre.

Talán volt, aki látta ezt és vele könnyezett, talán senki sem látta, csak az élő Isten. Az a morzsányi, ártatlanul fehérlő kis krétadarab odahúzódott szerényen a nagy alapkö mellé, mint a gyermek édesanyja mellé.

És Zsákodi ezt gondolta:

— Én Istenem, aki lelket adtál embergyermekeidnek, adj a Te lelkednek erejéből e köveknek is, hogy beszéljenek egymáshoz a mélyben s az összetartó szeretet és egység-hit tegye századokon át alma-máterré e fundamentumra épülő falakat.

S amíg a föld felett emelkedtek a falak, döngött és zengett a munka zaja, amíg a hivek, egyháztagek és előljárók egy akarattal és építő hittel verejtékeztek a jövőért: Lenn a mélyben békésen ölelte át a nagy kő a szerény kis letört krétadarabot s csodálatos meséket suttogott egy magasabb világ titokzatos erőiről.

S amikor a nyár végén már készen állt a szívek nemes áldozatából az élő hittel épített iskola, az emberek, mintha felfogták volna a köveknek föld mélyéről szálló gyönyörű beszédét, úgy nevezték el a tudomány és hit e drága hajlékát:

— Krétából épült iskola.

Fekete Lajos.

A Dávid Ferenc Egylet közgyűlése. A Főtanács előtt való napon, januárius hó 15-én d. u. 5 órakor tartotta a D. F. Egylet évi rendes közgyűlését az Unitárius Kollégium disztermében nagy érdeklődés mellett. A diszterem teljesen megtelt tagokkal és érdeklődőkkel s az ünnepies műsor be is váltotta a hozzáfűzött reményeket. Az ünnepélyes műsor a Teol. Akadémia dalárdájának énekével kezdődött, mely dalárda Schnabel: Dicső az úr... című darabját adta elő igen nagy hatással Útő Lajos zenetanár vezetésével. Nagy Dénes járai lelkész buzgó imával folytatta és fokozta azt az imádkozó hangulatot, melyet a művészi összhangban előadott ének már fölébresztett. Dr. Varga Béla ügyvezető alelnök a tőle megszokott tömör, eszmékben gazdag beszéddel nyitotta meg az ülést. S. Sillay Erzsébet a vallásos eszmék lelkes költőnője néhány mélyen átértett költeményét szavalta el bensőséggel, átérzéssel s igazi hatással. Erdő János kolozsvári segédlelkész pedig az angol vallásos élet hullámzásáról, irányáról, apadásáról és dagályáról olvasott fel igen érdekesen és valóban érdeklődést váltva ki. Ifj. Gyallay P. Domokos joghallgató pedig Mécs Lászlónak két gyönyörű költeményét adta elő valóban szavalóművészhez illő hatással. Benczédi Pál titkár pedig az elmúlt évről való jelentését tette meg, melyben egy egyleti évről nyertünk hűségese képet. Gálfi Lőrinc pénztárnok jelentéséből sajnálattal tapasztaltuk, hogy a tagsági és előfizetési díjak nem folynak be azzal a pontossággal, ahogy az egyleti élet föltételei megkívánák. Ezután a választások következtek. A lemondás útján megüresedett elnöki tisztségre Dr. Gál Miklós képviselőt, az ügyvezető alelnöki állásra pedig Dr. Kiss Elek teol. tanárt választották meg. Választmányi tagokká újra visszaválasztották: Dr. Gyergyay Árpádné, Dr. Hintz Györgyné és Gyallay P. Domokosné, valamint Hadházy Sándor, Gálffy Zsigmond és Patakfalvi Zsigmond tagokat.

Az Unitárius Irodalmi Társaság évi közgyűlését 1938. jan. 15-én tartotta *Dr. Ferenczy Géza* elnöklete alatt. Elnök e nehéz pillanatokban a kiváló erdélyi fejedelemnek, a nagy lengyel királynak Báthory Istvánnak következő intelmeit idézi: „a Mindenható kegye, hogy lélekben élhetünk, — ám vigyázzunk, hogy azt helytelen cselekedettel meg ne rontsuk, mert

A repülőgép fölszállt.

A mult számunkban hirt adtunk arról, hogy az unitárius cserkészek, az ugynevezett öreg cserkészek, (a főiskolások) és az ifju cserkészek (a középiskolások) egy vitorlás repülőgépet készítettek el. A repülőgéppel január hó 23-án fölszállottak és a repülőgép a repülésre alkalmasnak bizonyult. Legelőször Hye György mérnök, a tervező szállt fel, még pedig kétszer, utánna Gyergyay Árpád orvosnövendék, Dr. Gyergyay professzor fia, aki Berlinben a nyáron repülőiskolát végzett s akinek repülésekor valóban látszott a rátermettség, a szakavatottság, végül pedig Szócs Ferenc szintén sikeres repülést végzett.

Nyugat-Európában, különösen Angliában a vitorlás repülőgéppel való sportolásnak már rég felismerték a jelentőségét s valóban gyakorolják is. A mi hazánkban is elismerték jelentőségét, mert a fölszálláskor a szamosfalvi repülő-osztag is képviselte magát. Valószínű, hogy itt is az első fecskének követői lesznek s mi némi büszkeséggel tekinthetünk ifjainkra, akik Romániában, az első vitorlás repülőt elkészítették.

Egyházi élet az Irisz-telepen. Igen kedves ünnepély volt január 23-án a kolozsvári irisztelepi imaházban és egylethelyiségben. Azt mondhatnók, hogy ifjusági nap volt. A szokásos délutáni istentisztelet keretében az Unitárius Kollégium ifjusága mutatkozott be igen szép sikerrel. Szász Sándor áhitatos imája után Nagy Károly köri alelnök mondott magasszárnyalásu, művésziiesen előadott egyházi beszédet. A kántoriát Borbély István végezte. A szép istentisztelet után az egész közönség átvonult az imaház melletti egylethelyiségbe, ahol az ifjuság igen szép és szórakoztató műsort adott a közönség számára. Műsor előtt Erdő János imaházvezető segédlelkész meleg szavakkal üdvözölte az ifjuságot, mely egyetlen szabad délutánját feláldozta azért, hogy az Irisz-környéki unitárius híveknek kedveskedjék szép műsorával. Külön üdvözölte Benczédi Pál vallástanárt, aki mindig szeretettel támogatott minden ifjusági törekvést és minden munkát, mely egyházunk életének emelését irányozza. Ezután az ifjak szórakoztató műsort adtak elő.

A bágyoni unitárius egyházközség ezuton tudatja, hogy néhai áldottemlékü Gál Domokosné sz. Csegezy Ilona nevére, ki 1936. év december hó 14-én hunyt el, a család koszorúmegváltás címen az egyházközségnek 2 darab ezüst urvacsorait át ajándékozott, mintegy 400 Lei értékben. Midőn a kegyeletos emlékezésnek eme megható tényét nyilvánosan is nyugtázzuk, az ajándékozó családnak az egyházközség hálás köszönetét nyilvánítjuk s kívánjuk, hogy a fájó lelkek találjanak vigasztalást a hitben és emlékezésben. A megboldogultnak emlékezete pedig legyen örökké áldott.

Pályázati hirdetés. Az „Unitárius Tanítók Ált. Egyesülete” pályázatot hirdet a következő tétel kidolgozására. „*Gyakorlati méhészet.*” Feltételek: 1. Pályázhatnak az Egyesület tagjai. 2. A pályamunka utmutató kell legyen a méhészet gyakorlati keresztülvitelére, hasznosítására és a termékek feldolgozására a szükséges tudnivalók felölelésével. 3. Legalább egy nyomtatott ivnyi terjedelmű géppel, vagy idegen kézzel leiratott jelíges munka 1938 június 1-ig az Egyesület elnökéhez beküldendő. 4. Pályadíj: 1000 (egyezer) lej. 5. Díjnyertes munka az Egylet tulajdona lesz. *Patakfalvi Zsigmond* egyes. eln.

Értesítés. Tudomására hozom a Tanító Egyesület tagjainak, hogy az 1836 évi közgyűlés azon határozata, hogy minden tanító havi 10 Lejt fizet a *Segélyalap* javára, csak úgy valósítható meg a levonásokat illetőleg, hogyha az évi összeget legalább két részletben levonhatjuk. Legutóbbi értekezletünk szerint f. é. februári és májusi fizetésekéből vonatnak le 60—60 lejes részletekben. *Patakfalvi Zsigmond* egyes. eln.

Felhívás. A D. F. E. I. K. E. SZ. Választmánya örömmel jelenti, hogy az ügyek gyors és eredményes elintézésének elősegítésére *központi irodát* sikerült felállítania. Kérjük az Egyletek Vezetőségeit és minden ifju Testvérünket, hogy egyleti ügyekben és bármilyen más ifjusági kérdésekben feltétlen bizalommal és minden esetben haladéktalanul forduljanak hozzánk. Címünk: Egyetemes Szervezet Központi Irodája. Cluj, Cal. M. Foch 12.

Hibaigazítás. Az „Unitárius Közlöny” mult évi tartalomjegyzékéből tévedésből kimaradt *S. Nagy László*-nak, a kiváló munkatársunknak és alapító tagtársunknak **25 év** című költeménye, mely a 177. lapon jelent meg. Kérjük a tartalomjegyzéket kiegészíteni.

Az Unitárius Közlöny előfizetési ára évi 36 lei. A D. F. E. évi rendes tagsági díja 60 lej. A D. F. E. örökös alapítói díja 1000 lej. A rendes- és alapító-tagok egyleti tagsági jogaik gyakorlása mellett kapják az Unitárius Közlönyt is. Az előfizetési díj csak a Közlönyre jogosít. Kivánatos tehát, hogy mindenki lépjen be az egylet tagjai sorába s díjait rendezze. Egyleti jogait csak az gyakorolhatja, aki tagsági díjait rendezte. Előfizetés külföldre 90 lej. Minden pénzküldemény Gálfi Lőrinc pénztáros címére küldendő Cluj, Calea Marechal Foch 12.

Nyugtázás. A D. F. Egylet pénztárába 1937 november 26-tól 1938 január 20-ig tagsági díjat fizettek: Filep Gábor, Dr. György József, Kilyén Mózes, Unitárius Egyházközség Icland 1937—1938-ra; Filep Árpád Vidra 1936-ra; Filep Endre Deaj 1934—1937-re; Péterffy Gyula Remete 1937-re; Bedő Albert Cluj 1935-re; Nagy Lajos I. G. Duca 1936—1937-re; Lőrinczy Mihály Făgăraş 1938-ra; Péter József Suplac 1937-re; Fikker János 1934—1935-re; Szent-Iványi Árpád Sânduleşti 1935—1937-re; Barabás Miklós Aiud 1937—1938-ra; Fülöp Elemér Chidea 1937-re; Agh Ferenc Cluj 1936—1937-re; Csegezy Márton Bistriţa 1937—1938-ra; Pálffy Sz. Mózes Moldovăneşti 1937-re; Pásztorné, Rostás Róza Turda 1938-ra; Unitárius Egyházközség Iara 1936—1938-ra; Péter Lajos I. G. Duca 1937—1938-ra; Dr. Kiss Jenő Nagyszentmiklós 1938-ra; László Zsigmond Cecheşti, Incze Böske Acătari 1938-ra; Pálffy László Cluj 1937-re; Özv. Graef Antalné Cluj 1935—1937-re; Veress László Cluj, Schatt László Plăieşti 1938-ra; Lőrinczy Géza Bucureşti, Fülöp Zoltán Vadu 1937-re; Máthé Zsigmond Mitreşti 1934—1937-re; Kovácsi Pál Cluj 1937—1938-ra; Unitárius Egyházközség Ploieşti 1930—1938-ra; Csata Gerzson Carei 1936—1937-re (100 L.); Kővári Jakab Chinuşu, Peagiţsné Ürmösy Lujza Baja, Bálint Ödön Craiunel 1938-ra; Unitárius Egyházközség Bădeni 1924—1937-re; Árkosi Tamás Corneşti 1934—1937-re; Szentmártoni Kálmán Cluj 1936—1937-re; D. F. E. Cehetel 1937-re; Lőrinczy Gergely Suplac, Bende Béla Mediaş 1937—1938-ra; Solymosi István Dumbraveni 1937-re; Ádám Mihály Mitreşti 1935—1938-ra; Ürmösy Gyula Filiaş 1937-re; Orendt Jánosné Sighişoara 1929—1935-re; Özv. Derzsi Gáborné, Nagy Lajos, László Farkas Sighişoara, Ferenczy Mózes, Özv. Révész Józsefné Hoghiz, Unitárius Egyházközség Odorheiu, Kőkösi Kálmán, Zsigmond Ferenc Cheia, Dézsi Zoltán Moldovăneşti 1938-ra; Fazakas Jenő Rareş 1937-re; Pap Ferenc Chede, Simén Domokos, Unitárius Egyházközség Măreşti, Lengyel Ferencné Simeria 1938-ra; Székely Tihamér Sároş 1933—1938-ra; Lőrincz Károlyné Arcuş 1935-re; Cserei Gyula 1935—1938-ra; Köntés Ilona 1937-re; Id. Barabás Lajos 1935—1937-re; Benkő Árpád 1928—1937-re; Gál Lajos Teiuş 1938-ra; Gábor Mici Simeria 1936-ra (50 L.); Fazakas Istvánné 1937-re, Péter Sándor Sz.-keresztur és Ferenczy Árpád Vâlcele 1938-ra. Előfizetői díjat fizettek: K. Nagy Márton, Pál Zsigmond, Unitárius Nőegylet Sabed, Nyitrai Mózes Uioara, Lőrinczy István I. G. Duca 1938-ra; Pungucz Ágnes Colţesti 1937-re; Unitárius Egyházközség Aiud 1936-ra; Bálint Mózes Pipea, Gál József, Bartalis Erzsébet Odorheiu 1937-re; Fulner Józsefné, Kozma Ferencné, Hegedüs Sándorné Aninosa 1935—1937-re; Gál Józsefné Cluj 1936-ra; Benedek András Aita Mare 1937-re; Kibédi Pál I. G. Duca, Bøjthe Béláné Ocna de sus, Nagy Zsigmond Berghia 1938-ra; Becze Gergely Aiud 1937—1938-ra; Unitárius Egyházközség 1937-re; Maksay Er-

